

BIJ DEN 80en VERJAARDAG VAN
PROFESSOR DR. EUGÈNE DUBOIS.

92 : Dubois (E)

Reeds 5 decennia zijn verstreken, sedert onze vermaarde landgenoot Eugène Dubois zijne opgravingen aanving, welke reeds na enkele jaren bekroond zouden worden met de opzienbarende ontdekking van de sceletresten van den *pithecanthropus erectus* — ontdekking, welke destijds tot verre buiten de grenzen der wetenschap zoo geweldige beroering verwekte.

De befaamde controverser *mensch of aap* moge sedertdien veel van hare oorspronkelijke scherpte verloren hebben — er bestaat geen principiële antithese tusschen godsdienst en wetenschap — ontegenzeggelijk behooren de overblijfselen van den *pithecanthropus erectus* nóg steeds tot de meest belangwekkende vondsten der palæontologie.

Zoo geeft ons het gedenkwaardig tijdstip, waarop de beroemde ontdekker den leeftijd der sterken bereiken mocht, de welkome aanleiding, ook in dit tijdschrift enkele woorden te wijden aan den geleerde, die zoo bevoorrecht was, geheel zijn leven aan de vervulling zijner wetenschappelijke idealen te kunnen wijden!

* * *

Marie Eugène François Thomas Dubois, die den 28en Januari 1858 te Eysden (L.) geboren werd, studeerde aan de Universiteit van Amsterdam, alwaar hij reeds in 1886 tot lector in de ontleedkunde benoemd werd.

Besloten, zich geheel aan het probleem van den *missing link* te wijden, nam hij afscheid van zijn academische loopbaan en vertrok hij als officier van gezondheid naar Oost-Indië, alwaar hij tijdens zijne détacheering op Sumatra in 1887 een aanvang maakte met zijne opgravingen. De grottenfauna van Sumatra bleek echter te jong te zijn: er werden geenerlei hominide fossilia gevonden.

In 1890 besloot D u b o i s dan ook, zijn arbeidsveld naar J a v a te verleggen: met de bijkans feillooze intuïtie immers van den natuuronderzoeker voelde hij, hier te zullen slagen. *En hij slaagde* — eerder wellicht dan hij zelf had durven verwachten! Reeds het jaar daarop bracht hem de vervulling van hetgeen hij zich tot taak gesteld had: in de nabijheid van het gehucht T r i n i l aan de B e n g a w a rivier werd de pithecanthropus gevonden!

Slechts enkele data: September 1891 vermeldt ons de vondst van een rechtschen derden bovenkaaksmolaris. In October van hetzelfde jaar wordt, op slechts 1 meter afstand van de vindplaats van den molaris en in hetzelfde stratigraphisch vlak, een schedeldak ontdekt, klaarblijkelijk van hetzelfde individu afkomstig. Verdere opgravingen worden in verband met de weersgesteldheid gestaakt tot medio Mei 1892: in Augustus wordt een femur te voorschijn gebracht en een linker tweede bovenmolaris.

In 1895 repatriëert D u b o i s, laat onder zijn indirecte leiding nochtans tot 1901 verder graven: niet zonder resultaat, want tenslotte wordt in 1897 nog een voorste linker onderkaakspræmolaris gevonden.

* * *

Teruggekeerd in zijn vaderland, schenkt de Amsterdamsche universiteit hem het eerste eeredoctoraat, dat zij sedert hare oprichting verleende. Twee jaren later aanvaardt hij aan dezelfde universiteit het hoogleeraarsambt in de geologie, palæontologie, cristallographie en mineralogie.

Daarmede begint een nieuwe periode in zijn buitengewoon vruchtbare wetenschappelijke loopbaan. Een gansche rij van baanbrekende onderzoekingen volgt en wanneer op 71-jarigen leeftijd zijn emeritaat zijnen werkkring te A m s t e r d a m beëindigt, zet hij te L e i d e n onvermoeid — *tot op den huidigen dag!* — zijn werk voort.

Het is niet wel doenlijk, de lange reeks zijner publicaties hier te vermelden: eene uitzondering slechts maken wij voor zijn waarlijk magistrale onderzoekingen over de relatie tusschen lichaamsgewicht ten eene en dat der hersenen ten andere (verdubbeling van den cephalisatiecoëfficiënt).

Tenslotte nog een enkel woord over de door D u b o i s gevonden gebitsresten. Daarbij willen wij ons in hoofdzaak bepalen tot de reproducties, welke wij aan zijne bekende verhandeling in de „*Proceedings*” der *Koninklijke Nederlandsche Akademie van Wetenschappen* ontleenen: meer dan een indruk nochtans dezer kostbare reliquieën vermogen zij niet te vestigen — slechts wie ze

PITHECANTHROPUS ERECTUS-DUBOIS

Afb. 1.

Afb. 2.

Afb. 3.

Afb. 4.

Afb. 5.

Afb. 6.

Afb. 7.

Afb. 8.

Afb. 9.

BIJ DE AFBEELDINGEN.

Molaris II sup. sin..	Facies	{	masticalis : afb. 3.
			anterior : afb. 2.
			posterior : afb. 1.
Molaris III sup. dext..	Facies	{	masticalis : afb. 4.
			anterior : afb. 5.
			posterior : afb. 6.
Praemolaris I inf. sin..	Facies	{	buccalis : afb. 7.
			anterior : afb. 8.
			oralis : afb. 9.

in originali heeft mogen bestudeeren, weet, welk een rijkdom aan structuurdetails hier nog op uitvoeriger beschrijving wacht! Want, mirabile dictu: nog steeds ontbreekt een breed opgezet vergelijkend-morphologisch onderzoek dezer voor het geheele pithecanthropus-vraagstuk zoo belangrijke resten.

Is het vermetel, de verwachting uit te spreken, dat de jeugdige jubilaris — indefessus agendo — ons hiermede nog eenmaal verrassen zal?

DE JONGE-COHEN.

KRIJN VERHOEVEN.

1913 — 28 Februari — 1938.

Over het feit, of er wel eenige verdienste in schuilt, een 25-jarige periode af te sluiten in ons beroep, is veel gediscussieerd.

Maar als deze 25 jaren een dienstperiode afsluiten, waarin naast eerlijke goede hulp aan patiënten ook veel belangeloos werk voor de tandheelkundige professie is verricht, valt elk verschil van meening bij de beroepsgeenooten weg. Het is in ons vak gelukkig geen gebruik, aan de rij onzer patiënten — met geillumineerde bruggen — gelegenheid te bieden de hand te drukken, maar de collega's grijpen deze gebeurtenis volgaarne aan, om aan gevoelens jegens den jubilaris eens uitdrukking te geven.

Zeker heeft collega Krijn Verhoeven een voortreffelijken staat van dienst achter den rug. Oorspronkelijk, na het eindexamen H.B.S. (1907), bestemd voor de theologische studie, heeft hij in 1909 zijn intrede gedaan aan het Tandheelkundig Instituut te Utrecht. Gedurende dezen studietijd, die vlot is verlopen, maakte hij zich in de T.S.V. „John Tomes” verdienstelijk als bibliothecaris en maakte hij twee achterenvolgende jaren deel uit van de Almanak-redactie.

Na zijn afstudeeren in 1913 werd hij benoemd tot assistent, aanvankelijk bij Lector John E. Grevers, maar spoedig daarna bij Lector I. J. E. de Vries. In 1917 werd hij demonstrator. Gedurende deze periode, die tot 1919 duurde, is de latere groote belangstelling voor de prothetische tandheelkunde geboren geworden, waarvan hij zoo bij herhaling blijk heeft gegeven op vergaderingen en demonstraties. Velen heeft hij laten profiteeren van zijn studie en experimenten, zonder terughoudendheid sprekende over eigen mislukkingen en over de wegen, die voor den practicus tot een gunstig resultaat kunnen leiden. Zoo gaf hij o.a. een cursus in celluloid werk voor de Maatschappij en eenige goed verzorgde lezingen voor de tandheelkundige vereenigingen. Vooral de R.T.V. Studie-club, in 1931 opgericht, — van welke sub-vereeniging der R.T.V. hij mede-oprichter en gedurende twee jaren voorzitter was — heeft zeer veel van zijn goede docenten-gaven kunnen profiteeren.

In de Rotterdamsche Tandheelkundige Vereeniging heeft Ver-

h o e v e n zich voornamelijk door commissorialen arbeid verdienstelijk gemaakt, terwijl hij in Januari 1926 tot het Secretariaat werd geroepen. Deze functie heeft hij slechts korten tijd kunnen bekleeden, daar het penningmeesterschap der Maatschappij en daardoor mede het lidmaatschap van het Dagelijksch Bestuur, te veel tijd van hem ging vergen. Voegen we aan deze lijst nog toe een zes-jarig secretariaat der Afdeling Zuid-Holland en een 10-tal jaren zitting in den Afdelingsraad, dan mag van V e r h o e v e n terecht worden gezegd, dat hij de professie trouw gediend heeft.

Waar zijn Afdeling door deze benoemingen bij herhaling blijkt gaf van vertrouwen te stellen in zijn persoon, zoo bleek ditzelfde het geval te zijn bij de Algemeene Vergadering der Maatschappij, die hem vanaf de oprichting van het Steunorgaan tot 1937 tot Secretaris der Besturende Commissie verkoos, terwijl ook de Regeering van hetzelfde vertrouwen blijkt gaf, door hem aanvankelijk als plaatsvervangend lid en in 1937 als lid van het College voor Medisch Tuchtrecht te 's-Gravenhage te benoemen.

Ondanks deze vele functies heeft V e r h o e v e n zijn terrein van belangstelling geenszins tot de tandheelkunde beperkt, maar maakt hij te Rotterdam deel uit van kerkelijke- en schoolbesturen (o.a. Curator van het Marnix-Gymnasium) en heeft hij ook een vier-jarige zittingsperiode als lid van de Provinciale Staten achter den rug.

Op Donderdag 24 Februari zal K r i j n V e r h o e v e n ons in staat stellen hem met zijn echtgenoot aan een „etentje" onze gelukwensen over te brengen. Zij, die wenschen aan te zitten, worden verzocht zich aan te melden bij collega A. v. d. M e y d e B i e (Eendrachtsweg 38a, Rotterdam).

Voor mij rest nog slechts de taak, om aan het slot van deze regelen, namens de collega's, K r i j n V e r h o e v e n te danken voor den velen arbeid, in de afgelopen 25 jaren, in het belang van ons vak verricht en hem toe te wenschen, dat hij door een goede gezondheid en door aanhoudende werklust in staat zal zijn, nog een reeks van jaren veel te blijven geven!

J. J. BACKER DIRKS.

Rotterdam, Februari 1938